

Treinwachter

aan de piano

Robert Gevaert is al zijn leven lang met handen en voeten

gebonden aan zijn hobby : muziek

Robert Gevaert is een artistieke edelsteen die 'pinkelt' naar heel veel kanten. Om den brode was hij aan het spoor. Hij noemde het zijn verplichte hobby. Maar zijn eigenlijk werk, zijn levenswerk dat was muziek, acteerzin en pakken met sol- en fasinletels volgepropte notenbalken : zoveel zelf gecreëerde liedjes met „Twee Meeuwen” als absolute lievelingstopper. Op 1 oktober 1997 kreeg hij van Sabam — Belgische vereniging van auteurs, componisten en uitgevers — een medaille en erediploma. Robert is vandaag al vier jaar warme bariton bij het zangkoor van Aimée Thonon. Met tekstschrijver Jo Deensen verwerende hij Lucie Loes met volkse schlagers als „Gie zie mien zèèkapieting”, „k Zoen will'n ê tot èn van 'n vint met e moestache”, „k Goan zoe gèèren noa Benidorm”, „Hèèl Ostende draag'nk in m'n herte”. Robert Gevaert ? Een senior die het gewoon vertikt om oud te worden...

Kind van de Steense Conterdam kwam Robert Gevaert uit een arbeidersgezin, waar aanstellerij en grootdoenerij aan niemand besteed was. Weiden, velden en aarden wegels maakten deel uit van het wijdsgrone landschap dat rook naar zijn eigen, puurste boerenbuiten. Ginds op de wijk van de broers Verstraete waar Biene *velomarchand* was en Louis smid. De gemeente ook van boer-burgemeester Pier Defever die, als de gewoonste zaak van de wereld, met fietsspelden in de broek het gemeentehuis binnenviel om een huwelijk te bekrachtigen. Toen Robert, net als vader, koos voor de spoorwegen, kon hij zijn hartstocht voor de toonkunst het zwijgen niet opleggen. Na wat getingeltangel op de piano van de gedogende koster, ontwaakte bij Robert langzaam maar zeker de artiest die een schat aan muziekstukken componeerde en met Luc Davis' *Lachzaaiers* liefst 33 jaar het Vlaamse land zou doorkruisen. Niet alleen: want al die jaren stond zijn sketchvriendin Gilbertje Van Torre naast hem op de planken.

De thuis van Robert Gevaert aan de Conterdamse Zandvoordestraat, schuinover café Taxi en dichtbij velomaker Biene Verstraete, was die van een gewoon arbeidersgezin. Vader Henri was wisselwachter bij de spoorwegen, in zijn vrije tijd bezeten door zijn duiven en zich verder om niets drukmakend. Moeder Leontine Hostyn, afkomstig van Aartrijke, was een eenvoudige mens, niet groot van gestalte... maar van inzet een onverzettelijke *hardi*.

Iedereen weet hoe Jacques Brel een lied zong over zijn ei-

gen *plat pays*. Welnu, de Steense Conterdam was dergelijke gevoelige toonaarden zat.

Jammer dat Jacques Brel de Conterdam niet kende...

Je moet Robert Gevaert horen vertellen over de grinten

weggetjes die kronkelen naar de vroegere Steense statie en over poldergronden waar Gistelse lucht overwaait.

De Conterdam met zijn weergalozen en oerpopulaire kermissen waar eigen coureurs als foorkramer Fernand Van Hove en Odiel Vandecasteele de wielkerkoersen pit inspoten. De wijk die een eigen cinema Olympia had waarin onvergetelijk Bredenaar Jerome De-poorter fantastische *Bonte Avonden* weggaf, en een overdaad aan volkse stamcafés, waar tijdens de kermisdagen nogal wat danspassen werden verzet.

Met Veegevoetbal, 't Bosje en de Velodroom had de wijk heus geen onaardige mantel om. „Bij de roodgele voetbalploeg en op de wielkerbaan probeerden wij, snotneuzen, altijd gratis binnen te geraken. We zochten iemand die voor vader wilde doorgaan en vroegen of we zijn hand mochten vasthouden. En klaar was Kees!”

— 't Maria-Hendrikapark... — Robert: „'t Bosje was in mijn tijd nog groener en wilder. Nu is het meer een park geworden. Tijdens vroegere winters was de *lac* ieder jaar steevast eens toegevroren, zodat er nogal wat *geslierd* werd: in die dagen hadden we de mogelijkheid niet om dure schaatsen te kopen. Er werd ook nogal gelopen in 't Maria-Hendrikapark. Uitblinker was ontegensprekelijk Conterdammer Oscar Naert, die zich als loopkampioen zelfs nationaal liet opmerken. Op een ogenblik dat Verhelles Hermes nog niet bestond...”

Van nonnen naar Albertschool en Atheneum

— Brave kleuter...

— Robert: „Ja en neen... Eens was ik zo kwaad op mijn zus dat ik uithaalde met een stok. Ik miste mijn doel... maar de ruit vloog wel aan diggelen. Ik had geen fiets, wel een *trotinette* maar dan een met ijzeren wielletjes en niet met zo'n chique rubberen banden. Geen nood: met *marbels*, *ketten*, *pekkels*, hoepel en een *zantjesboek* om, mits kersennootjes, prenten te trekken en met het verwisselen van fotootjes van coureurs en filmvedetten waren onze kindertijden meer dan genoeg gevuld!”

Als peuter liep Robert

school bij de nonnen om daarna in de klas van meester Hochmond te belanden. Hij was een sterke jongen die zich niet liet doen toen er *gebakkeleid* werd. In de tijd dat moeders al eens spekken op een koude keukentegel durfden bakken — „ik heb dat zelf nog eens *gefoefeld*,” bekennt Robert — zou hij op zijn plechtige communiedag zijn eerste lange broek dragen.

— Robert: „Nee, ik keek de meisje toen nog niet in de ogen. Trouwens in die vooroorlogse tijden speelden de jongens en de meisjes niet samen. Een misplaatst taboe?...”

— Dan trekt Conterdammer naar Albertschool?

— Robert: „Welja, een paar jongens uit het gebuurte sloegen die weg in. Zonder het Conterdamschooltje af te breken, maar de Albertschool van directeur Savonie zat toenmaals toch een beetje beter in de kleren. De preses schreef

trouwens zangspelen. De charmante man beschikte daarbij over zeer goede onderwijzers. Ik stak veel op van de leraar Nederlands, de h. Verleye. Opstellen was wel een sterk punt van mij, evenals tekenen...”

Leopold III legde wapens neer...

— **Wat betekende kunst...**
— **Robert :** „Muziek, muziek... en nog eens muziek !”
— **Steense tiener naar het Atheneum...**
— **Robert :** „Ik had dienaangaande in de Albertschool een serieuze aanloop gehad. Toen zaten ook ASO-voetballer Jefte Deweerdt... en de latere

politicus Fons Laridon in mijn klas.”

Tijdens de mobilisatietijd van 1939, toen soldaten op straat bivakkeerden, kon het niet anders of de jonge gasten geraakten wel in een opgewonden sfeer. Met de luidruchtigheid in de scholen, had het er veel van weg dat de jongens zelf een guerrillaoorlog uitvochten. De jonge mensen beseften natuurlijk de bittere ernst nog niet van de dreigende oorlog.

— **Robert :** „Toen de fataliteit werkelijkheid werd, moesten jongelingen van 16 zich op staande voet naar Frankrijk begeben. Zo oud was ik net niet, dus ging deze nare verplichting aan mij voorbij.”

— **Vorst legde op zeker ogenblik wapens neer...**

— **Robert :** „Wat waren de mensen tevreden, want ze zaten ferm onder de bommen. Duitse vliegers wierpen pam-

fletten uit, waarop stond welk schamper strookje Vlaanderen nog niet was bezet... alsmede het dreigement dat het stukje strand en Bachten de Kupe in de kortste keren zouden platgebombarderend worden. Paniek alom ! Uit dankbaarheid voor zijn gebaar, hingen heel veel mensen een foto van de vorst aan hun raam !”

— **In jeugdvereniging geweest ?**

— **Robert :** „Niet bepaald, al hadden we op de Conterdam een patronaat waar de jonge mensen mekaar gemakkelijk vonden. Met de van Mechelen afkomstige (wijlen) dokter Jan Elskens als regisseur werd meer dan eens op de toneelscène gestapt. Zo kreeg ik eens de hoofdrol in „Elckerlyc”, middeleeuws drama over de mens die met de dood wordt geconfronteerd en die aan Petrus van Diest (1485) wordt toegeschreven.”

— **Welk compliment gaf dr. Elskens ?**

— **Robert :** „Volgens hem had ik een ongelooflijk gehoor, omwille van de identieke toonhoogte en manier waarop ik zijn citaten nazegde. Volgens hem zou ik het op de planken nog ver brengen.”

„Ik had ooit prins Karel op mijn trein”

In 1942 ging Robert naar de muziekschool om er solfège te leren. Toen hij zijn sol- en fasleutel kende, was het 1943... en werd Robert op de hoek Edith Cavellstraat/Spoorwegstraat door de Duitsers opgepakt om in *der Heimat* te gaan werken. In Saksen werd hij goed behandeld... maar had het eens heel benauwd toen de geallieerden Dresden platbombardeerden.

Toen Robert in 1945 naar land en stad terugkeerde, was het alsof hij een voor hem vreemd

Oostende te zien kreeg.

— **Robert :** „De meeste mensen zaten na de oorlog financieel aan de grond. Ringen, juwelen en andere kostbaarheden waren de weg van de zwarte markt opgegaan teneinde iets eetbaars aan te schaffen. Het rantsoen was hopeeloos te weinig geweest... en de woekerprijzen ijzig hoog !”

— **Jouw toekomst na de bevrijding ?**

— **Robert :** „In plaats van verder te studeren of me op de muziek te werpen, was het onverbiddelelijk werken gebazen. De spoorweg was voor mij ook een noodzakelijk kwaad. Ik begon als treinwachter, werd eerste hoofdtrainwachter en schreef 36 jaar dienst op mijn klak.”

— **Welke tekorten had het spoor in jouw tijd ?**

— **Robert :** „Het liep meer op wieltes dan nu, want stakingen om de haverklap kenden wij niet. 't Is toch gewoon overdreven : voor een bagatel legt men het werk neer... en wie is finaal de dupe ? Toch wel de gewone mens zeker.”

— **Hoe voelt het als ancien aan als klein crapuul dalen naar beneden gooit of wissels massacreert tot moordtuigen ?**

— **Robert :** „Kinderen beseffen niet welk gevaar in hun daad steekt. Een trein doen ontsporen, dat is niet zomaar van je fiets vallen. Als het een tijdsbeeld is, dan kunnen we er ons niet mee verzoenen. Geen haar op onze kop zou er in onze tienertijd aan gedacht hebben zoiets monstrueus te doen. Dat kan je bijlange geen deugnietrij meer noemen...”

— **Welke personaliteit zat ooit in jouw wagons ?**

— **Robert :** „Dat was de toen nog op Raversijde domein verblijvende prins Karel. Op die bewuste dag was hij op weg naar een vernissage in Sint-Truiden. Ik sprak hem aan als prins en hij antwoordde gemoedelijk in het Vlaams. Omdat hij niet meer op tijd op de tentoonstelling zou arriveren, lasten we — na contact met de bevoegde spoordiensten — een stop in ter hoogte van Landen.”

— **Prins Karel won blijkbaar je hart...**

— **Robert :** „Hij was een beminnelijke persoonlijkheid die daarbij toch zo eenvoudig was. Toen ik eventjes voor de stop afscheid wilde nemen, zei hij me dat er drie *Pepijns* waren geweest : Pepijn van Landen, Pepijn De Korte en... Over wie de laatste Pepijn was, hebben we beiden minutenlang onze kop gebroken.

Bij het stoppen, riep prins Karel met een zekere vrolijkheid : ik weet het, Pepijn van Herstal !”

Wanneer Vlaams op Vlaamse zenders ?

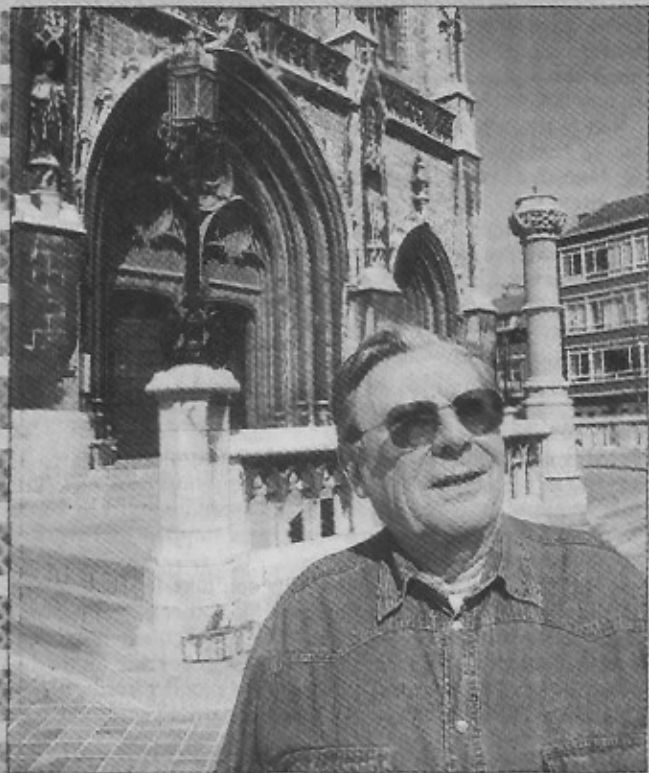
„Ik heb Vlaanderen al altijd verdedigd”, zegt Robert Gevaert, „evenwel zonder *België barst-flamingant* te zijn.”

Wat gezegd van de van *anglomanie* bezeten VRT en VTM die, tot in het belachelijke, Engelse liedjes en vedetten naar voren schuiven ?

— **Robert** : „Zet je de televisie aan en je kijkt niet en luistert alleen maar... dan zou je zweren op een Amerikaanse zender aangesloten te zijn. Vroeger werd gevochten om het Vlaams tegen het opgedrongen Frans te beveiligen. Nu alles met Engels overgoten wordt, is er geen enkele flamingant die er over kraait. Meer nog, affiches voor party's en meer van die dingen zijn volledig in het Engels. Alleen nog de naam van de straat wordt in het Nederlands vermeld. Dat ergert mij mateloos...”

Hoogtijd dat alle Vlaamse bewegingen — van 11 julicomités, Volksunie tot Maertensfonds ! — eens op de tafels van parlement en senaat gaan kloppen. Je mag niet meer roken in je stamcafé en je mag niet meer si en je mag niet meer la... Maar in je eigenste woonkamer mag je eigen Vlaamse televisiezender mordicus tegen je kont schoppen met door een gewoon mens niet te harden Engelse sla-en-stootritmieken...

— **Robert** : „We zegden het al, het moet vandaag allemaal uit Amerika komen. Land waar men in een schoolklas kindjes doodschiet. Mogen we dit binnen 30 jaar — als het nog zolang duurt — ook in ons Vlaanderen verwachten ?”

Nadat Robert en Gilberte van 1958 tot 1994 van aan de Smet de Naeyerlaan op de kazerne neerkeken, wonen ze nu al vijf jaar aan de Sint-Petrus- & Pauluskerk. „Enig”, zegt Robert, „als we 's avonds tv-kijkend... de verlichte kerk in het oog houden is het gewoon p-r-a-c-h-t-i-g !!! Als ik onze bovenbeste burgemeester eventjes mag adviseren, dan had ik graag wat meer bloemperkjes op het plein gezien en een paar rustbanken.

Een lach en veel tranen

Na de bevrijding leerde Robert Gevaert mét de Conterdamse Sint-Catharinatoneelkring buurmeisje Gilberte Van Torre beter kennen. Ze speelden samen in Felix Timmermans' „Waar de sterre bleef stille staan” : hij de sfermakende accordeonist, zij de duivelin...

Op toneelplanken werd een andere, niet minder duurzame vriendschap geboren met Luc Davis, die *De Lachzaaiers* opstartte : olijke komedianten die in de kortste keren het hele Vlaamse land doortrokken om blijheid, menselijkheid en begrip in de harten te storten. Niet te vergeten accordeoniste Jacqueline Goetghebeur en superkomiek Ollie Dollie.

— **Robert** : „Luc vroeg mij om muziek te schrijven, zangers te begeleiden en, samen

met mijn vrouw, in lollige sketches op te treden. Onder onze respectievelijke artiestennaam — Betty Torens en Bert Gevaert — hadden we pret van 1953 tot 1986. Een medaille herinnert trouwens aan de kwarteeuw die we met het gezelschap van Luc Davis rondtoerden.”

Ron Davis,
ster in wording,
verongelukt...

Op zeker ogenblik kon het geluk niet meer op in het gezin van Luc, toen zoon *Ron Davis* de showbizzeuren opengooide en warempel de ene schlager na de andere scoorde.

— **Robert** : „Zekere dag was hij naar de kazerne, aan Oostendse de Smet de Naeyerlaan, geweest om een contract te tekenen voor zijn orkest. Hij moest evenwel dringend naar Brussel waar een optreden van Ron Davis bij de BRT was geprogrammeerd.”

Toen gebeurde een fataliteit. Het regende en op de autostradeaanzet, ter hoogte van de Edith Cavellstraat en een iets voorbij de brug aan 't Bosje, moet een enorme plas water gestaan hebben. Is de wagen van Ron Davis toen

Hoe bezeten Robert Gevaert is van zijn piano en van de sketchdronken Lachzaaiers, wij zullen hem al evenmin vergeten als de koetsier die in „Hier spreekt men Oostends” puur kaais zingt van : „Gif 'm moar è bolhoed en doarbie è vulbloed, doar ejjem, d'Ostensche koetsier”, dit op tekst van Jo Deensen en muziek van Freddy Feys. Anderzijds zien we in Gilberte Van Torre een schat van een partner die hij op 19 mei 1948 tot vrouw nam en het mogelijk maakt dat beiden het lachzaaien — zeg maar vriendschappelijk babbeltje — wel altijd op tong en lippen zullen dragen...

aan het slippen gegaan ? Iets is zeker, toen ondergetekende in de vroege namiddag daar kwam voorbijgereden, zag hij

een persoon in pull-over op de middenberm liggen. Het bleek niemand minder dan Ron Davis te zijn...

— **Robert** : „Ron was absoluut geen zotte chauffeur. Hij zal waarschijnlijk het slachtoffer geweest zijn van levensgevaarlijke watergladheid...”

Voor vader en moeder Davis was dit een slag die ze wel nooit te boven zijn gekomen. De Lachzaaiers werd nog in stand gehouden tot 1986. „Neem het van mij aan dat dit drama ons allemaal aangreep en dat we met zijn allen Rons ouders hebben ondersteund. Het heeft niet helemaal mogen baten, als je weet dat Luc Davis naderhand ook in een verkeersongeval om het leven kwam...”

— **Luc, De Lachzaaiers en Ron...**

— **Robert** : „Met De Lachzaaiers zaten wij in iedere gemeente, dorp of straat van Vlaanderen. Hiervoor was het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, dienst Cultuur, de subsidiërende opdrachtgever. Het was en blijft bij al een verschrikkelijke verworvenheid van Luc ! Wat Ron Davis betreft, eren we hem vandaag met zijn allerlaatste succes, „My Way”, op Vlaamse tekst gezet door Jo Deensen. Het was zowaar zijn ultiem testament dat hij, op en top doorvoeld, zinderend doorgaf...”